

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 19. febrúar 2021

2102008SA KB/bg
Málalýkill: 00.63

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), 478. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 4. febrúar sl., þar sem óskað er eftir umsögnum um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur), 478. mál.

Frumvarpið var samið í samráði við sambandið og Lánasjóð sveitarfélaga ohf. og felur í sér breytingar til að gera sveitarfélögum betur kleift að takast á við afleiðingar Covid-19 faraldursins. Um er að ræða breytingar í fjórum liðum er snúa að fjármálareglum sveitarfélaga, ákvæðum sveitarstjórnarlaga um neyðarástand, innheimtu fasteignagjalda og auknum heimildum Lánasjóðsins til að lána sveitarfélögum vegna rekstrarhalla. Er þessi umsögn samin í samráði við Lánasjóð sveitarfélaga ohf.

Aukið svigrúm við innheimtu fasteignagjalda

Lagt er til að lögveðsréttur fasteignagjalda verði lengdur úr tveimur árum í fjögur. Sambærilegt ákvæði um lögveðsrétt var samþykkt í framhaldi af hrúni fjármálafyrirtækja árin 2008-2010. Einnig er lagt til að veita sveitarfélögum rýmri heimildir til að lækka eða fella niður dráttarvaxtakröfur á fasteignaskattskröfum en nokkur sveitarfélög hafa kallað eftir auknum heimildum til að koma til móts við gjaldendur fasteignaskatta er lent hafa í tekjufalli vegna kórónuveirufaraldursins. Til að virkja heimild til lækkunar og/eða niðurfellingar dráttarvaxta þurfa sveitarfélög að setja sér reglur þar sem tryggt er að jafnræðis sé gætt við beitingu ákvæðisins. Nánar er fjallað um um þau er sveitarfélög geta haft til hliðsjónar við gerð reglna í greinargerð og kemur skýrt fram að sveitarfélög hafa mikið svigrúm við útfærslu þeirra. Heimildin er þó eingöngu bundin við lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta og er því óheimilt að lækka eða fella niður fasteignagjöld nema í samræmi við aðrar lagaheimildir til lækkunar eða niðurfellingar fasteignagjalda.

Sambandið telur mikilvægt að ríkið leggi sitt af mörkum til að tryggja skilvirka afgreiðslu mála þegar kemur að því að afgreiða umsóknir um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta. Sveitarfélög hafa ekki sama aðgang að rafrænum upplýsingum úr skattframtölum, launaupplýsingum, virðisaukaskattskýrslum og ársreikningum. Það hefur þær afleiðingar að mikill tími og kostnaður mun fara í úrvinnslu umsókna um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta og minnkar það fjárhagslegt svigrúm sveitarfélaga til þess að koma til móts við umsækjendur um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta. Því leggur sambandið til að sveitarfélögum verði heimilt að nýta sér útreikninga Skattsins á grundvelli laga um tekjufallsstyrki

nr. 118/2020. Útfærslan gæti verið á þá leið að Skatturinn gefi út vottorð um hversu hátt prósentuhlutfall tekjufall viðkomandi greiðenda fasteignaskatts er, í samræmi við lög um tekjufallsstyrki. Þannig er hægt að nýta núverandi tölvukerfi Skattsins í stað þess að 69 sveitarfélög þurfi að setja upp tölvukerfi fyrir skammtímaaðgerðir eða að öðrum kosti reikna handvirkt hvort skilyrði séu uppfyllt. Ítrekað er þó að hvert og eitt sveitarfélag þarf að setja eigin reglur um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta vegna fasteignakrafna. Í þeim reglum er hægt að miða við sömu skilyrði og koma fram í lögum um tekjufallsstyrki, sömu skilyrði en breytt prósentuhlutfall (hærra eða lægra en 40% tekjufall) eða hugsanlega miða við önnur skilyrði og nýta sér þá ekki útreikninga Skattsins.

Sambandið leggur því til að 2. mgr. 3. gr. verði svohljóðandi (viðbót við núgildandi grein er skáletruð og undirstrikuð)

„Þrátt fyrir ákvæði 32. gr. er sveitarfélögum heimilt að lækka eða fella niður dráttarvexti á kröfur vegna fasteignaskatta sem lagðir eru á skv. c-lið 3. mgr. 3. gr., á árunum 2020-2022, hjá gjaldendum sem eiga við verulega rekstrarörðugleika að stríða vegna kórónuveirufaraldursins eða gjaldendum sem leigja húsnæði til rekstraraðila sem sömu skilyrði eiga við, á grundvelli reglna sem sveitarfélög setja sér. Sveitarfélögum er heimilt að fara fram á að umsækjendur um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta á kröfur vegna fasteignaskatta leggi fram vottorð frá Skattinum þar sem fram kemur útreikningur á tekjufalli í samræmi við lög um tekjufallsstyrki nr. 118/2020.

Önnur ákvæði

Fjármál sveitarfélaga

Í mars sl. samþykkti Alþingi breytingar á sveitarstjórnarlögum er heimila sveitarfélögum að víkja frá skulda- og jafnvægisreglu 2. mgr. 64. gr. sveitarstjórnarlaga til ársins 2022 og nú er lagt til að framlengja þá heimild til ársins 2025. Einnig er lögfest heimild Lánasjóðsins til að veita lán til að mæta rekstrarhalla sveitarfélaga vegna kórónuveirufaraldursins, auk rekstrarhalla stofnana og fyrirtækja þeirra sem sinna lögmæltum verkefnum og eru ekki í samkeppnisrekstri. Er um mikilvægar lagabreytingar að ræða er gefa sveitarfélögum, stofnunum þeirra og fyrirtækjum, aukið svigrúm til að verja íbúa sveitarfélaga gegn neikvæðum áhrifum kórónaveirufaraldursins á starfsemi sveitarfélaga.

Ákvæði vegna neyðarástands

Með lögum nr. 18/2020 var samþykkt bráðabirgðaákvæði VI við sveitarstjórnarlög þar sem sveitarstjórnarráðherra var veitt heimild til að víkja frá tilteknum ákvæðum sveitarstjórnarlaga er varða stjórn sveitarfélags ef neyðarástand skapast. Umrætt bráðabirgðaákvæði féll úr gildi 31. desember sl. en núverandi ákvörðun samgöngu- og sveitarstjórnaráðuneytisins um að víkja frá tilteknum ákvæðum sveitarstjórnarlaga rennur út 31. mars n.k. Nú er lagt til að lögfesta sambærilegt ákvæði með þeim breytingum að betur er skilgreint hvaða ákvæðum megi víkja frá. Um er að ræða nauðsynlega lagabreytingu, ekki eingöngu vegna kórónuveirufaraldursins, heldur vegna neyðarástands er skapast getur t.d. vegna náttúruhamfara. Mikilvægt er að umrædd lagabreyting verði samþykkt áður en

núverandi ákvörðun ráðherra um að víkja frá tilteknum ákvæðum sveitarstjórnarlaga rennur út 31. mars n.k. en mjög óheppilegt er ef ekki verður hægt að funda áfram í fjarfundaformi meðan kórónuveiran takmarkar samveru fólks svo dæmi séu nefnd.

Að lokum

Frumvarpið var samið í góðri samvinnu ráðuneytisins, sambandsins og lánasjóðsins og er um mikilvægar lagabreytingar að ræða er gera sveitarfélögum kleift að halda úti nauðsynlegri þjónustu við íbúa sína og styðja við gjaldendur fasteignagjalda er hafa lent í tekjufalli vegna kórónuveirunnar. Hvatt er til þess að frumvarpið verði samþykkt að teknu tilliti til ofangreindra tillagna.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri